

1. PESTPROTOCOL

Waarom een pestprotocol?

Door middel van dit pestprotocol willen we laten zien dat we als school stelling nemen tegen het pesten. We willen enerzijds preventief handelen door te proberen een veilige school te creëren en gemaakte afspraken te controleren, anderzijds willen we daadkrachtig op treden op momenten dat er sprake is van pestgedrag.

Plagen of pesten?

Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door een of meerdere personen. Er is sprake van een ongelijke machtsverhouding. Het gebeurt meestal stiekem en het gepeste kind voelt zich gekwetst.

Plagen gebeurt meestal een op een en vindt openlijk plaats. Beide partijen kunnen het plagen stoppen.

Vormen van direct pesten:

Slaan, vechten, duwen, aan haren trekken, vervelende gebaren maken, schelden, uitlachen, dreigen met geweld, opsluiten, geld of cadeautjes eisen, chanteren, de ander voor 'slaafje' laten spelen, bezittingen verstoppen of kapotmaken.

Vormen van indirect pesten:

Het gepeste kind buitensluiten, over het kind fluisteren of roddelen, er niet mee praten, het niet uitnodigen voor feestjes en het niet mee laten doen aan spelletjes en andere gezamenlijke activiteiten.

Alle kinderen hebben met pesten te maken, iedereen is slachtoffer:

De kinderen die gepest worden

De kinderen die pesten

De meelopers en toeschouwers

De rolverdeling ligt niet altijd vast. De rollen die kinderen spelen hebben ook te maken met de sfeer in een groep en de mensen die daar een rol spelen. Als er in een groep gepest wordt hangt er geen prettige sfeer, het klimaat is niet veilig. Het is de taak van opvoeders en leerkrachten om kinderen te helpen uit een negatieve rol te stappen waarin ze vast lijken te zitten. Uit zichzelf lukt ze dat bijna nooit. Relaties tussen kinderen en vooral vriendschapsrelaties zijn van groot belang voor de ontwikkeling van een kind. Spelend en lerend oefenen ze omgangsvormen met elkaar en krijgen zo de kans om te ontdekken wat hun eigen grenzen zijn en hoe ze zich prettig voelen. Pesten verstoort dat proces.

Vier oorzaken van pesten

1. *Pesten uit frustratie.*

Door onveiligheid in de klas, bv voortdurende strijd om de macht. Door onzorgvuldig omgaan met elkaar, door slechte omgangsnormen, het recht van de sterkste geldt.

Door autoritair gedrag van de leerkracht waardoor de leerlingen geen eigen verantwoordelijkheid aangeleerd wordt. Leerlingen worden onder druk gezet om te gehoorzamen en hun onvrede daarover reageren ze op elkaar af.

Door een sfeer van competitie in de klas wat agressie verhogend kan werken.

Doordat leerlingen als een nummer behandeld worden, gebrek aan persoonlijke waardering.

2. *Pesten om agressie af te reageren.*

Agressief gedrag kan worden toegelaten en aangemoedigd of ontmoedigd worden en verboden.

3. *Pesten als lid van een groep.*

Een pester zoekt een slachtoffer maar ook medestanders. De groep is nodig om de rol van de pestkop te erkennen. Veel kinderen doen mee uit angst of onzekerheid maar vaker uit een verminderd verantwoordelijkheidsgevoel. Hoe meer kinderen meedoen hoe meer de verantwoordelijkheid gedeeld wordt en hoe minder schuldgevoelens kinderen erbij hebben.

4. *Pesten omdat het wordt voorgedaan.*

Een leerling op zijn zwakke plek aanspreken in de hoop dat deze dan beter gaat presteren werkt averechts en zorgt voor een slecht voorbeeld dat nagevolgd kan worden. Als een pestkop beloond wordt voor agressief gedrag door het succes dat er behaald wordt bij het slachtoffer zal het agressief gedrag van de groep versterkt worden. Wordt echter het voorbeeld, de pester, afgestraft dan wordt het agressieve denken en gedrag van de groep direct minder.

Factoren die het pesten afzwakken

1. Duidelijke regels hoe mensen met elkaar omgaan
2. Inzicht gevende straffen als iemand zich niet aan een afgesproken gedragscode houdt
3. Respect voor elkaar en elkaars kwaliteiten
4. Medezeggenschap van zowel leerkrachten, leerlingen als ouders
5. Goed contact tussen ouders en school

Schoolbeleid

Preventief:

De school investeert op verschillende fronten tegelijk in sociale omgang en duidelijke regels.

1. In september 2016 is gestart met nieuwe regels t.a.v. schoolklimaat. De afspraken zijn geformuleerd rond 3 kernwoorden: rust, respect, veiligheid. De afspraken hangen in elke klas en in de gangen. Elke 2 weken wordt er eenzelfde afspraak in alle groepen centraal gesteld. Dit wordt steeds herhaald.

2. Er vindt in iedere groep een aanbod van lessen plaats met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkeling. Hier wordt de methode 'Kinderen en hun sociale talenten' gebruikt.

Tijdens deze lessen wordt er o.a. aandacht besteed aan: zelfbeeld, zelfcontrole, eigen houding, gewenst gedrag, emoties, probleem oplossingsstrategieën.

3. Iedere klas begint het schooljaar met het maken van omgangsregels van de groep. De belangrijkste zijn:

- Doe bij een ander kind niet wat je zelf ook niet wilt hebben
- Uitschelden, dingen afpakken of kinderen buitensluiten doen wij niet in deze klas
- Als problemen te groot zijn om zelf op te lossen, vraag je je juf/meester om hulp, dat is geen klikken

Het is belangrijk voor de zelfverantwoordelijkheid van de leerlingen om ze de regels zelf onder woorden te laten brengen. De regels worden zichtbaar opgehangen en er wordt naar verwezen als er iets fout is gegaan maar ook als leerlingen zich volgens die regels hebben gedragen.

4. Aan het begin van het schooljaar komt de IB-er. Ketië van Eeden Petersman in alle groepen langs om de rode brievenbus te introduceren. Ketië is vertrouwenspersoon voor de kinderen. De kinderen kunnen in de rode brievenbus briefjes stoppen als zij gepest worden of met andere problemen zitten. Belangrijk hierbij is dat het kind pestgedrag eerst bij de leerkracht meldt!

5. Iedere leerkracht signaleert en inventariseert om te weten te komen in welke mate het pestprobleem zich voordoet. Hoe vaak wordt er gepest? Wie zijn de slachtoffers en wie zijn de daders? Wat zijn de vermoedelijke oorzaken van het pesten? Dit kan door op typisch gedrag van eventuele slachtoffers en pesters te letten. (zie blz. 32 *Kinderen en .....ingrijpende situaties*)

Signalering vindt ook plaats door bijv. anoniem de pesttest af te laten nemen in de groep gevolgd door een gesprek erover. (zie blz. 76, 77,78 *Kinderen en ....ingrijpende situaties*) Tijdens gesprekken met ouders wordt navraag gedaan of kinderen zich veilig voelen op school.

Twee keer per jaar wordt een sociogram of sociomatrijs afgenomen.

Om de 3 jaar wordt de enquête veilige school afgenomen: de kinderen uit de groepen 1-4 doen dit thuis, samen met ouders, de kinderen van groep 5-8 vullen deze op school digitaal in.

De leerlingen van groep 5-8 vullen twee keer per jaar een leerlingvragenlijst in van Zien. Daarin wordt de veiligheidsbeleving gemeten.

6. Door het onderwerp pesten in meer algemene zin ter sprake te brengen.

Curatief:

Bij een hardnekkig geval van pestgedrag wordt de "vijfsporenaanpak" uit het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten gehanteerd. Deze aanpak voorziet in hulp aan het gepeste kind, de pester, de zwijgende middengroep, de leerkracht en de ouders.

1. Bijstaan van het gepeste kind.

- Tijd maken voor een gesprek met de gepeste leerling;
- Luisteren en doorvragen: door wie en hoe wordt gepest;
- Medeleven tonen;
- Aangeven welke acties je gaat ondernemen;
- Afspraken m.b.t. optimale informatieverstrekking aan leerkracht en ouders
- Afspraak voor een vervolgesprek.

2. Aanspreken van de pester.

- Pester confronteren met zijn/haar gedrag;
- Aanhoren van het verhaal van de pester;
- Stelling nemen tegen norm overschrijdend gedrag (school- en klassenregels).

3. Verhelderend gesprek

- Bij elkaar brengen van beide partijen en maken van (evt. nieuwe) afspraken;
- Aanzegging van sancties bij voortgang van het pestgedrag;
- Melding aanleg dossier. **Hoe en wie**

4. Aanspreken van de zwijgende middengroep

- In herinnering brengen van ieders verantwoordelijkheid voor een goede sfeer;

- Bewustwording: wie niet optreedt tegen pestgedrag is medeplichtig;
- Herhalen afspraken / regels.
- Sfeer verbeteren

5. Contact ouders

- Ouders van het gepeste kind worden op de hoogte gesteld
- Ouders van het gepeste kind wordt gevraagd alert te zijn op signalen en deze aan de school door te geven
- Ouders van de pester worden op de hoogte gesteld
- Ouders van de pester wordt nadrukkelijk gevraagd hun medewerking te verlenen bij het oplossen van de problematiek (ouders moeten het probleem dan wel onderkennen)
- Evt worden ouders van de overige lln per brief/ouderavond op de hoogte gebracht

Informereren collegae

Collegae worden op de hoogte gesteld van een pestprobleem i.v.m. toezicht in de pauzes. Leerkrachten melden dit bij de schoolleiding. De schoolleiding informeert via de mail.

Ook bestaat de mogelijkheid om aan de slag te gaan met de No-blame aanpak. Dit houdt o.a. in dat een hulpgroep van kinderen wordt geformeerd rond het gepeste kind. Voor informatie kun je de rt-er vragen.

Vertrouwenspersoon medewerkers

Werknemers kunnen op hun werk geconfronteerd worden met vormen van ongewenst gedrag, zoals pesten, seksuele intimidatie, discriminatie en agressie. Het is prettig als een getroffen werknemer met zijn problemen terecht kan bij een vertrouwenspersoon binnen het bedrijf

Beleid tegen psychosociale belasting Bedrijven zijn volgens de Arbowet verplicht om hun werknemers te beschermen tegen psychosociale belasting. Zij moeten hiervoor een beleid opstellen en ook daadwerkelijk uitvoeren. Het aanstellen van een vertrouwenspersoon kan een belangrijk onderdeel van dit beleid zijn. Een vertrouwenspersoon is er voor medewerkers die meldingen of klachten hebben over ongewenst gedrag zoals:

- * agressie en geweld
- * seksuele intimidatie/ongewenste intimiteiten
- * pesten
- * discriminatie

De taken van een vertrouwenspersoon bestaan onder andere uit:

- * Het verzorgen van eerste opvang van werknemers die zijn lastiggevallen en die hulp en advies nodig hebben.
- * Het nagaan of een oplossing in de informele sfeer mogelijk is.
- * Het slachtoffer informeren over andere oplossingsmogelijkheden, zoals klachtenprocedures.
- * Het desgewenst begeleiden, als de werknemer de zaak aan de orde wil stellen bij een klachtencommissie of leiding van een onderneming.
- * Het doorverwijzen naar andere hulpverlenende instanties, bijvoorbeeld een mediator.
- * Het geven van voorlichting over de aanpak van ongewenst gedrag.

- * Het adviseren en ondersteunen van leidinggevenden en management bij het voorkomen van ongewenst gedrag.
- * Het registreren van gevallen van ongewenst gedrag.

Als vertrouwenspersoon voor de medewerkers is Alice de Vries aangesteld

Aanwezige literatuur op school

Onderstaande boeken kun je vinden in de IB kamer:

Kinderen en ... ingrijpende situaties. Pesten. Marja Baeten en Jos van Hest

- *Pesten op school. Lessuggesties voor leerkrachten.* Bob van der Meer
- *Pestschrift.* (Meerdere exemplaren te bestellen) door Marja Baeten en Jos van Hest
- *Voorkom Pesten. Lespakket "wat je pest ben je zelf!"*
- *Pesten op school: Hoe ga je ermee om?* – Landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs
- www.pestweb.nl